

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 68/2020-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. februára 2020 zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej, zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], Ústav na výkon trestu odňatia slobody, [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Prachová & Partners, s. r. o., Miletičova 21, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. RNDr. Silvia Prachová, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C 18/2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], Ústav na výkon trestu odňatia slobody, [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C 18/2018.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľ podal na okresnom súde 28. februára 2018 „žalobu pre porušovanie práv“ vedenú pod sp. zn. 40 C 18/2018. V rámci argumentácie uviedol, že od podania žaloby uplynula doba viac ako 14 mesiacov a okresný súd napriek jeho opakovaným žiadam až do dňa podania jeho ústavnej sťažnosti (13. júla 2019) v predmetnej veci nijako nekonal.

2.1 Vzhľadom na nečinnosť okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť na prietahy adresovanú predsedovi okresného súdu. Predseda okresného súdu na túto sťažnosť reagoval listom sp. zn. 1 Spr. 104/2019 z 9. júla 2019, v ktorom priznal dôvodnosť sťažovateľom podanej sťažnosti, sťažovateľovi sa za vzniknuté prietahy ospravedlnil a zároveň mu oznámil, že v predmetnej veci „súd vykonal kroky smerujúce k postupu v konaní a bude v nej ďalej plynulo pokračovať, nie je nateraz potrebné prijať žiadne opatrenie“.

2.2 Sťažovateľ s poukazom na ustálenú judikatúru ústavného súdu týkajúcu rozhodovania o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 41/02, I. ÚS 244/05, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) uviedol, že predmetom konania pred okresným súdom nie je vec právne ani fakticky zložitá, pričom k porušeniu ním označených práv došlo podľa neho len v dôsledku postupu okresného súdu v ňom.

2.3 Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom rozhodol, že okresný súd svojím postupom v napadnutom konaní porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 5000 €, ako aj náhradu trov jeho právneho zastúpenia.

3. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky v znení dodatku č. 1 (ďalej len „rozvrh práce“) náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3 písm. a) rozvrhu práce prerokovaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

II.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

4. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

8. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom

bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

10. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

11. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porovnaj napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

12. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v namietanom porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktorý bol poznačený nečinnosťou tohto súdu.

13. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a chronológie procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní zistil, že 28. februára 2018 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľa v tom čase v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] proti riaditeľovi Ústavu na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] pre porušovanie práv sťažovateľa počas výkonu trestu odňatia slobody. Zákonná sudkyňa pokynom zo 7. marca 2018 uložila vyššiemu súdnemu úradníkovi postupovať podľa § 129 Civilného sporového poriadku. Okresný súd sťažovateľa uznesením č. k. 40 C 18/2018-15 z 27. júna 2019 (doručeným 8. júla 2019) vyzval na odstránenie väd podanej žaloby. Sťažovateľ na výzvu okresného súdu reagoval podaním doručeným 22. júla 2019. Pokynom z 27. augusta 2019 zákonná sudkyňa uložila vyššiemu súdnemu úradníkovi povinnosť vypracovať návrh uznesenia o zastavení konania pre nedostatok právomoci súdu vo veci konať, pretože podanie sťažovateľa vyhodnotila ako sťažnosť podľa § 65da a nasl. zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov, na vybavenie ktorej je príslušným orgánom Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ]. Okresný súd následne rozhodol v predmetnej veci uznesením o zastavení konania z 11. októbra 2019, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 29. októbra 2019. Sťažovateľ podal 8. novembra 2019 odvolanie proti uzneseniu z 11. októbra 2019. Okresný súd mu následne 25. novembra 2019 doručil výzvu na zaplatenie vyrubeneho poplatku za podané odvolanie.

13.1 Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd v napadnutom konaní od podania žaloby (28. februára 2018) až do 27. júna 2019, keď vykonal v predmetnej veci prvotné úkony, nepostupoval v súlade s požiadavkou na postup súdu bez zbytočných prietáhov. Túto skutočnosť potvrdil aj predseda okresného súdu v odpovedi, ktorým vybavil sťažnosť sťažovateľa na prietahy v konaní [pozri bod 2.1 odôvodnenia tohto rozhodnutia]. Zároveň je však zrejmé, že po podaní tejto sťažnosti okresný súd v predmetnej veci začal postupovať plynule a uznesením z 11. októbra 2019 rozhodol o zastavení konania. V súčasnosti

prebieha odvolacie konanie iniciované na základe odvolania podaného sťažovateľom proti uzneseniu z 11. októbra 2019.

13.2 Ústavný súd na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že sťažnosť na priet'ahy v konaní zo 4. júna 2019 adresovaná predsedovi okresného súdu bola efektívna a splnila požadovaný účel, keďže následne po uplatnení sťažnosti okresný súd obnovil plynulosť konania smerujúcu k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa.

13.3 V danej situácii by ingerencia ústavného súdu znamenala duplicitné poskytnutie ochrany základnému právu sťažovateľa zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právu zaručenému čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie namieta, čo je v rozpore s primárnym účelom ústavnej sťažnosti, ktorým je poskytnutie ochrany právam, ktorých porušenie sa namieta, v prípadoch, v ktorých ostatné právne prostriedky nápravy zlyhali, resp. nevedli k náprave.

13.4 Ústavný súd, rešpektujúc judikatúru ESLP, zdôrazňuje, že neposudzoval využitie sťažnosti podanej predsedovi okresného súdu na priet'ahy v konaní ako jedinú podmienku prípustnosti ústavnej sťažnosti, ale zohľadnil aj celkovú dĺžku konania (približne 2 roky od podania žaloby), ako aj obdobie nečinnosti okresného súdu (16 mesiacov), ktoré síce treba považovať za príliš dlhé, v kontexte celého priebehu konania však bolo ojedinelé. Okrem toho nič nebránilo sťažovateľovi obrátiť sa so sťažnosťou na predsedu okresného súdu už oveľa skôr. Pri svojom rozhodovaní ústavný súd zohľadnil aj skutočnosť, že sťažovateľ ústavnú sťažnosť podal už 13. júla 2019, t. j. krátko po tom, ako okresný súd v predmetnej veci začal konať (8. júla 2019 bola sťažovateľovi doručená výzva na odstránenie nedostatkov podaného návrhu) a zároveň v období nasledujúcom krátko po doručení odpovede predsedu okresného súdu z 9. júla 2019. Podľa ústavného súdu v danej veci v takomto prípade bolo namieste poskytnúť okresnému súdu primeraný čas na zjednanie nápravy, ktorú nie je možné uskutočniť okamžite, pretože aj samotná realizácia jednotlivých procesných úkonov nevyhnutne zaberie určitý časový priestor.

13.5 V súvislosti s vyhodnotením sťažnosti na priet'ahy adresovanej predsedovi okresného súdu za dôvodnú treba tiež poukázať na to, že ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre už uviedol, že skutočnosť, že orgán štátnej správy súdu uzná sťažnosť na priet'ahy za dôvodnú, nemusí viesť bez ďalšieho k prijatiu v nadväznosti na to podanej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie [§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom

súde], pretože ústavný súd, pridržiavajúc sa doterajšej stabilizovanej judikatúry, považuje za potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie opatrení s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08, IV. ÚS 27/09).

13.6 Vychádzajúc z celkovej dĺžky konania (necelé tri roky), zo zjednania nápravy na základe sťažnosti predsedovi súdu, ako aj z načasovania podania sťažnosti zo strany sťažovateľa, ústavný súd (po odstránení prieťahu a rozhodnutí okresného súdu vo veci samej) dospel k záveru, že uvedené skutočnosti zakladajú dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa pre tento čas pre jej zjavnú neopodstatnenosť [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

14. Ústavný súd poukazuje na to, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom všeobecného súdu v napadnutom konaní dochádza k zbytočným prieťahom, predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti.

16. V závere dáva ústavný súd do pozornosti okresného súdu, aby v ďalšom konaní postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku a náležite využil prostriedky procesného útoku a procesnej obrany a koncentrácie konania (§ 149 až 153) a zabránil tak ďalším prieťahom v konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu

